
UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli

Kirkkonummen arviointitapaaminen

Muistio 2.11.2017

Sanna Koskinen / Suomen UNICEF, <http://www.unicef.fi/lapsiystavallinen-kunta>

ARVIINTITAPAAMISEN TARKOITUS JA OSALLISTUJAT

Arviointitapaaminen on osa Lapsiystävällinen kunta -mallia (LYK). Tapaamisessa arvioidaan, onko kehittämistyö kunnassa ollut mallin kriteerien mukaista, ja voidaanko kunnalle siten myöntää UNICEFin lapsiystävällinen kunta -tunnustus. UNICEFin edustaja kommentoi kunnan kehittämistyötä mallin tavoitteiden näkökulmasta.

Tapaamiseen osallistui Kirkkonummen Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän puheenjohtaja, kunnanvaltuuston varapuheenjohtaja Emmi Wehka-Aho, kunnanvaltuuston puheenjohtaja Ulf Kjern, vapaa-aikapalveluiden suunnittelija Päivi Sorvari (Lapsiystävällinen kunta -mallin koordinaattori), sosiaalityön päällikkö Sirkku Pekkarinen-Keto, rakennus- ja asuntoasiantuntija Ansa Virtanen sekä UNICEFiltä asiantuntija Sanna Koskinen ja kotimaan vaikuttamistyön päällikkö Mirella Huttunen.

ARVIINTIA JA HUOMIOITA KIRKKONUMMEN LAPSIYSTÄVÄLLINEN KUNTA - MALLIN KEHITTÄMISTYÖSTÄ

Koordinaatioryhmä ja poikkihallinnollisuus

Kirkkonummen Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmä koostuu luottamushenkilöistä ja toimialojen edustajista. Koordinaatioryhmä on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Lisäksi koordinaatioryhmän työtä tukee valmisteleva työryhmä, johon kuuluu eri toimialojen työntekijöitä. Lapsiystävällinen kunta -mallin koordinaattorilla ja valmistelevalla työryhmällä on ollut keskeinen rooli kehittämistyön eteenpäin viemisessä. Toiminnasta välittyy hyvä yhdessä tekemisen kulttuuri.

- ✓ UNICEF kannustaa jatkossa pohtimaan keskustelussa esiin nousutta tarvetta koordinaatioryhmän kokoonpanon mahdollisista muutoksista ja laajentamisesta, jotta kehittämistyölle olisi paras mahdollinen tuki ja se saataisiin kaikkia palveluita läpileikkaavaksi.
- ✓ UNICEF kannustaa sitouttamaan koordinaatioryhmään mukaan myös järjestöjä ja muita mahdollisia kolmannen sektorin toimijoita. Lisäksi UNICEF kannustaa pohtimaan, miten lapset ja nuoret voisivat olla mukana ryhmän toiminnassa.

Mallin alkukartoitus ja toimintasuunnitelma

UNICEF kiittää Kirkkonummea laajasta alkukartoituksesta ja arviointityön jalkauttamisesta eri toimialoille ja luottamushenkilöille. Kirkkonummella valittiin alkukartoituksen perusteella kolme Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön kohdetta: lapsen oikeuksien tunnetuksi tekeminen, lasten osallisuuden kehittäminen ja tiedottamisen kehittäminen. Toimintasuunnitelmaan kirjatut toimenpiteet kohdistuvat lapsiin ja nuoriin, eri toimialoille, luottamushenkilöille sekä kolmannelle sektorille (liikuntaseura).

- ✓ UNICEF kannustaa Kirkkonummea jatkamaan laaja-alaista kehittämistyön toimeenpanoa eri toimialojen ja toimijoiden kanssa. Lisäksi UNICEF kannustaa jatkamaan käynnistynyttä työskentelyä lasten ja nuorten kanssa ja kehittämään sitä edelleen.

Huomioita kehittämiskohteittain:

Lapsen oikeuksien tunnetuksi tekeminen

- Lapsiystävällinen kunta -malliin ja Lapsen oikeuksien sopimukseen (LOS) koulutusta ja/tai perehdytystä on toteutettu Kirkkonummella laajasti ja järjestelmällisesti. LOS tunnetaan kunnassa nyt paremmin kuin kehittämistyön alussa.
 - UNICEFin räätälöimässä LOS-kouluttajakoulutuksessa koulutettiin 13 kunnan eri toimialojen työntekijää. Työntekijät ovat kouluttaneet onnistuneesti omien toimialojensa työntekijöitä (8 koulutusta, 91 henkilöä koulutettu). Koulutuksia on räätälöity sektoreittain. Koulutukset ovat olleet erittäin hyödyllisiä ja ne ovat edistäneet koko kunnan Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyötä ("lasten oikeudet on meidän kaikkien asia"). Koulutuksia jatketaan edelleen ja niissä esiin nousseita kehittämisehdotuksia tullaan hyödyntämään Lapsiystävällinen kunta -työssä.
 - Kunnan luottamushenkilöille on tulossa (11/2017) oma LOS-koulutus, samoin konsernihallinnon väelle (01/2018).
 - Liikuntaseurojen puheenjohtajia ja työntekijöitä on koulutettu "Harkitut sanat, parempi valmennus" -koulutuksessa, jossa tavoitteena on edistää seurojen voimavarakeskeisiä toimintaperiaatteita. Lisäksi on kehitteillä vuorovaikutukseen liittyvä ennaltaehkäisevä työkalua, jonka avulla voidaan huolehtia lapsen edusta ristiriitatilanteissa (työ kesken).
 - Suunnitteilla on lisäksi lasten ideoimia tapahtumia ja tempauksia LOS:n ja Lapsen oikeuksien päivän (20.11.) tiimoilta.
- ✓ UNICEF kannustaa Kirkkonummea edelleen jatkamaan laajamittaista, räätälöityä ja kaikki toimijat tavoittavaa koulutus- ja perehdytystyötä.
 - ✓ UNICEF kannustaa lisäksi pohtimaan jatkossa LOS-koulutuksen toteuttamista esim. järjestö- ja harrastustoimijoille. Mitä laajemmin ja syvällisemmin lapsen oikeudet tunnetaan, sitä paremmin lapsen oikeudet toteutuvat jokapäiväisessä arjessa.

Lasten osallisuuden kehittäminen

- Kuntaan on perustettu nuorisovaltuusto, joka on aloittamassa toimintaansa loppuvuonna 2017.
- Lapset ja nuoret ovat osallistuneet valtuuston kokoukseen, jossa he toivat esille mm. kouluun ja koulupihoihin liittyviä epäkohtia. Keskustelu oli ollut intensiivistä ja tuottanut jatkotoimenpiteitä (mm. koulujen pihojen suunnitteluun liittyen). Toimintamallia tullaan mahdollisuuksien mukaan jatkamaan tulevaisuudessakin.
- Lapset ja perheet ovat olleet osallisina uuden lähiliikuntapaikan suunnitteluvaiheessa toiminnallisen työskentelyn kautta. Lapset ja perheet oli kutsuttu työskentelyyn mukaan sen jälkeen, kun lapset olivat kertoneet koulun lähelle rakennetusta lähiliikuntapaikasta, joka ei ollut lasten toiveiden mukainen.
- Kunnassa on kehitetty lasten ja nuorten toimivaa vuorovaikutusta tukeva opas "Miten kasvatat lapsestasi ja nuorestasi vahvan?", joka on suunnattu erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille. Opasta on levitetty perheille oppilashuollon kautta. Se on saatavilla myös kunnan nettisivuilla.

- Kahdessa kunnan koulussa on käynnissä lapsenoikeusperustaisen koulumallin pilotointi yhdessä UNICEFin kanssa. Työhön ja mallien synergiahyötyihin paneudutaan jatkossa tarkemmin.
- Lisäksi kunnassa on kehitteillä mahdollinen harrastustakuu, jonka avulla kaikille lapsille taattaisiin ainakin yksi harrastus (huom. työ on kesken).
- ✓ UNICEF kannustaa Kirkkonummea pohtimaan, miten lasten ja nuorten osallisuutta voitaisiin edelleen edistää kunnassa eri tavoin. Lisäksi UNICEF kannustaa pohtimaan, miten osallisuutta voitaisiin saada yhä enemmän osaksi kunnan pysyviä rakenteita (kertaluontoinen/jatkuva osallisuus, edustuksellinen/ei-edustuksellinen osallisuus, yksilön/lapsiryhmän osallisuus, osallisuus prosessien eri vaiheissa).
- ✓ UNICEF kannustaa Kirkkonummea pohtimaan, miten jo tehtävää työtä haavoittuvassa asemassa olevien lasten aseman edistämiseksi dokumentoidaan (keitä ovat, mitä jo tehdään/on tehty) sekä pohtimaan, miten kehittämistyön toimenpiteet edistävät mm. erilaisia osallisuuden tapoja ja menetelmiä haavoittuvassa asemassa olevien lasten osalta.
- ✓ Lisäksi UNICEF kannustaa kiinnittämään huomiota, miten yli 16-vuotiaiden osallisuus huomioidaan ja millaisia kehittämistoimenpiteitä heille kohdennetaan.

Tiedottamisen kehittäminen

- <https://www.kirkkonummi.fi/lapsiystavallinen-kunta> -nettisivut nostavat esille kunnan lapsiystävällisyyttä, ja sivusto toimii viestintäkanavana kuntalaisille. Nettisivuille suunnitellaan jatkossa oma osio lasten ja nuorten palveluille.
- Lapsiystävällinen kunta -työstä on tehty esite, joka on saatavilla kunnan nettisivuilla suomeksi ja ruotsiksi.
- Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyöstä tiedotetaan paikallislehdissä ja kunnan Facebookissa. Lisäksi työtä on esitelty kuntalaisille Kirkkonummi-päivillä.
- Eri toimialoille on perustettu viestintätiimejä, joiden tehtävänä on koordinoida viestintää, ml. Lapsiystävällinen kunta -mallin viestintää. Mallin viestintäohjeet ovat kunnan intrassa kaikkien saatavilla, ja esim. logojen käyttö on ohjeistettu hyvin.
- Kunta on osallistunut Lapsi mukaan töihin ja Liputa lapselle -kampanjoihin.
- ✓ UNICEF kannustaa Kirkkonummea jatkamaan aktiivista tiedottamista ja viestintää lapsen oikeuksiin ja Lapsiystävällinen kunta -mallin liittyen niin kuntalaisille, kunnan eri toimialojen työntekijöille kuin luottamushenkilöillekin.

TUNNUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN JA SEURAAVAT ASKELEET

Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö Kirkkonummella vastaa mallin tavoitteita. Valitut kehittämiskohteet ovat laaja-alaisia ja toimenpiteet edistävät lapsen oikeuksien toteutumista. Kehittämistyö on poikkihallinnollista ja rakenteellisiin muutoksiin tähtäävää. Lasten ja nuorten osallisuutta on edistetty eri tavoin.

Suomen UNICEF myöntää Kirkkonummen kaupungille Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. **Tunnustus julkaistaan 12.12.2017.**

Tunnustus antaa Kirkkonummen kaupungille oikeuden käyttää UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -logoa. Tunnustus on voimassa kaksi vuotta kerrallaan ja sen uusiminen edellyttää Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisen kehittämistyön jatkamista.